

OD. No. 1434

V V V

Naam

RUSSISCHE BIBLIOTHEKEN

Zie ook:

Uit		In	Uit		In	Uit		In	Uit		In
Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum
22/4	D/O	50/8									
9/11	C	11/11									
4/5-51	C	16/5									
16/5	HA	14/6									
25/7	KB	24/7									
8/19/63	3 C	15/8									
8/8	3	10/10									
25/9	HA	4/8									
31/5-52	HA	4/8									
10/11	D										
30/7-54	Ac										
10/12 m	evn										
11 sep. 1961	Cres										

27 NOV 1953

20 JUL 1954

10 APR. 1956

SEP. 1961

MINUTENBLAD

DOSSIER No. OD 1434

NAAM: RUSSISCHE BIBLIOTHEKEN

1. Aangelegd op 2-6-49 in opdracht van C.
ACD 4C.

*Alr 13/KA
6*

2. Lijst van i.v.m. C.D. 81963 - C.V.III - 11/8/57.

3. Inzake 4A. 17.10.51

4. Inzake C7 E. 1.10.52

No. 2367-'50.

3 Augustus 1950.

Uw schrijven: No. 85867 d.d. 10.7.'50.

Onderwerp: SCHOCHT.

16.283

6.15

4 AUG 1950 d

ACD/ 90370

NIET O.K.
ACD/ 46
DAT: 25/8/50
PAR: /

VERTROUWELIJK.

In antwoord op bovenaangehaald schrijven kan het volgende worden bericht:

Met de door U genoemde SCHOCHT wordt bedoeld:

Henri Gilius SCHOCHT, geboren te Amsterdam, 24 Mei 1927, student, Nederlander, zonder kerkgenootschap, ongehuwd, wonende Frans van Mierisstraat 112 huis te Amsterdam.

Van betrokkene is bekend, dat hij behoort tot een uitgesproken progressief gezin met communistische inslag. Men noemt het ook wel "salon-communistisch".

Betrokkene is student in de Slavische talen aan de Gemeente Universiteit te Amsterdam en leerling van Professor BECKER. Niet is kunnen blijken, dat hij op politiek gebied actief is. Zoals bij U bekend, was hij in 1948 abonné van het orgaan "NU".

SCHOCHT staat ingeschreven op het adres van zijn ouders, doch vermoedelijk verblijft hij meestal ten huize van zijn gehuwde zuster Elisabeth Caroline Conradine SCHOCHT, geboren te Amsterdam, 24 September 1924, gehuwd met Albert Franciscus WILLEBRANDS, geboren te Amsterdam, 7 November 1915, wonende Weesperstraat 31 boven te Amsterdam. Deze zuster van betrokkene en haar echtgenoot zijn bij Uw dienst bekend.

De personalia der overige gezinsleden, die nog staan ingeschreven op het adres Frans van Mierisstraat 112 huis zijn:

Vader:

Johannes Herman SCHOCHT, geboren te Nieuwer Amstel, 14 November 1892 (bij U bekend);

Moeder:

Ida Jacoba van RIJN, geboren te Amsterdam, 12 October 1891;

Zoon:

Cornelis SCHOCHT, geboren te Amsterdam, 11 Juni 1920; Einde.

N. 3.

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

's-Gravenhage, 10 Juli 1950

No.: B 85867

n.a.v. rapport van KB 85867 z. Co.

Ond.: Schocht.

VERTROUWELIJK

IIId/h 3

VERBOEKT

Ontv. bew.

Rappel :

Antwoord :

Volgens een ontvangen mededeling zou zekere SCHOCHT wiens ouders wonende Amsterdam, Frans van Mierisstraat 112, momenteel optreden als bibliothecaris van de Russische bibliotheek te Amsterdam.

Schocht is student, leerling van Prof. Becker.

Ik moge U verzoeken mij in kennis te willen doen stellen met de personalia, politieke antecedenten en verder van belang zijnde gegevens betreffende Schocht.

HET HOOFD VAN DE DIENST
namens deze: *[Handwritten signature]*

J. G. Crabbendam

De Heer Hoofddcommissaris van Politie
te
AMSTERDAM.

A 90378

N O T A

Van: C 5

Bij: CO 85867

①

Het is m.i. niet onmogelijk, dat het feit, dat deze Russische bibliotheek sedert enige tijd niets meer ontvangt op het gebied van nieuwe uitgaven e.d., verband houdt met het door ons (CO 83785) ontvangen bericht, betreffende de aanvang van de werkzaamheden van het bureau voor wetenschappelijke en culturele uitwisseling tussen Nederland en de U.S.S.R., uitgaande van de Vereniging Nederland - U.S.S.R. (CO 83785). Dit bureau verleent haar bemiddeling o.a. voor vertaling van werken uit het Russisch in het Nederlands en omgekeerd. Het secretariaat berust bij Cornelis de JAGER, werkzaam bij de Sterrewacht als astrophysicus. De Sterrenwacht ontvangt reeds geregeld publicaties uit de U.S.S.R. en ook omgekeerd gaan er publicaties naar de U.S.S.R.

27 Mei 1950

C 5

RAPPORT van KB
voor C. en B.

Nr. : 920

Betr.: Russische bibliotheek te Amsterdam.

OP KAART
ACD/46
DAT: 5/6/50
PAR: 11.

6.524.1	6.524.1
01.154.1	01.154.1
23 MEI 1950	
ACD/ 05067	

Op het ogenblik treedt zekere SCHOCHT op als bibliothecaris in de Russische bibliotheek te Amsterdam. Schocht is student, leerling van Prof. BECKER. Zijn ouders wonen Frans van Mierisstraat 112.

Het schijnt dat de bibliotheek sedert enige tijd niets meer ontvangt op het gebied van nieuwe tijdschriften. Ook geen in Moskou verschenen Nederlandse uitgaven. Het aantal bezoekers is klein. SCHOCHT zou graag naar Moskou gaan, maar schijnt geen toestemming te kunnen krijgen van de Russen.

KB, 22-5-1950.

flu

NOTITIE voor B
van C 9.

Copie van 20 48308

Copie van 20 48308

In Amsterdam is aan Frederikplein 46 gevestigd een Russische bibliotheek. Deze is opgericht door de Vereniging "Nederland-U.S.S.R." Gebleken is, dat deze bibliotheek een sterk propagandistisch karakter draagt. De affiches in deze bibliotheek en de verkoop van de Pravda en Izvestija, zomede aard van de tijdschriften en gedeeltelijk ook van de boeken, wijzen erop. De bibliotheek is elke Donderdag voor publiek geopend.

- X In deze bibliotheek werkt: Kyril Vladimir GORDON, geboren 18-5-1925 te Moskou, beroep kantoorbediende. Hij is werkzaam bij de boekhandel Pegasus. K.V. GORDON is lid van de Vereniging "Nederland-USSR", lid C.P.N. en van R.W.N. Als overtuigd communist is hij zeer actief in zijn afdeling. Zijn moeder Maria GORDON, geboren te St. Petersburg 18-2-1896, is eveneens communistisch georiënteerd. Tijdens de verkiezingscampagne 1948 was er een raam-affiche v.d. C.P.N. in haar woning aangebracht.
- X Vader (tweede) Justus VETH, is overleden in 1942.

K.V. GORDON heeft P.D. 6070.

15-12-1948.

NOTITIE - *bij C.O. 48308*
VAN C 9

BIBLIOTHEEK VOOR RUSSISCHE LITERATUUR.
te A m s t e r d a m.

D.d. 28-10-'48 's middags om 3.20 werd door mij de Bibliotheek voor Russische literatuur bezocht, welke zich bevindt in het gesloten huis Frederiksplein 46, A'dam. De bibliotheek, die elke Donderdag voor het publiek is geopend, is opgericht door de verg. Nederland - U.S.S.R.

Ik werd opengedaan door een jonge man van $\pm$ 25 jr., die de leiding heeft van deze bibliotheek. Deze is ondergebracht in 2 kamers. In de achterste kamer zijn de boeken, in de voorste wordt kantoor gehouden. Het geheel maakte een vrij rommelige indruk. Aan de muur hingen diverse uit Rusland afkomstige affiches, zoals Sovjet-embleem met onderschrift: Hulde! Voorts een portret van Stalin met bijpassend onderschrift, alles in het Russ. Ook hing er een z.g. politiek kaart van Europa, waarin Sovjet-Rusland en de sateliet-landen bloedrood waren gekleurd. Bij mijn aankomst waren al enige Russinnen aanwezig om boeken en vooral tijdschriften te lenen. Nadat ik enige tijd had doorgebracht met inzien van boeken, kwamen nog meer Russinnen binnen. Een ervan heette Mevr. Goldberg. De beheerder van de bibl. stelde zich voor als Gordon en werkzaam bij de boekhandel Pegasus A'dam. Voorts werkte er nog een juffr. op kantoor. Gordon sprak zeer goed Russisch en zal waarschijnlijk wel in Rusland gewoond hebben of deze taal in zijn naaste omgeving veel gehoord hebben. Nederlans sprak hij met een licht accent. Hij was tamelijk amicaal met het Russ. publiek, waarvan enkele ook Nederl. spraken. Het bleek dat diverse kranten enz. rechtstreeks uit Moskou werden ontvangen. Een stapel "Pravda" en "Izvestija" lag klaar voor verkoop. Bij de boeken waren er behalve de klassieken, (Tolstoi, Lermontov, Poesjkin, Dostojevski enz.) ook boeken van Lenin en Stalin e.a. Na nog een aanbeveling ontvangen te hebben voor een bezoek aan de boekhandel Pegasus vertrok ik om 3.45

28-10-'48
C 9

Vereniging Nederland-USSR
Afd. Amsterdam
Secr. Tolstraat 125 III

Amsterdam, datum postmerk

Aan de leden,

W. Vrienden,

De vereniging N.U. houdt ter gelegenheid van de Herdenking der October-revolutie een tentoonstelling van foto-materiaal uit de Sowjet-Unie ,in GEBOUW FREDERIKSPLEIN 46.

De tentoonstelling is geopend:

Zaterdag 20 November des avonds van 7 uur tot 10 uur.

Zondag 21 November van 10 uur des morgens tot 5 uur des middags, en des avonds van 7. uur tot 10 uur.

Maandag 22 November, Dinsdag 23 November en Woensdag 24 November des morgens 10 uur tot 4 uur des middags, en van 7 uur des avonds tot 10 uur. Toegangsprijs 10 ct.

Gedurende de tentoonstelling worden Russische gramophoonplaten gedraaid.

Wij wekken onze leden op, deze tentoonstelling te bezoeken en hun vrienden en kennissen mee te nemen.

met vr.groeten
Het bestuur.

*Deze tentoonstelling wordt
vrijdag 20/11 om 4 uur geopend*

Volgno.

27-10-48

ACD / 48308

PA. *transcript*

NOTITIE KB 129

BESTEMD VOOR C.

Uit betrouwbare bron werd vernomen:

1. Op het Frederiksplein nr. 46 te Amsterdam bevindt zich een Russische bibliotheek, die voor het publiek is opengesteld. De romanliteratuur is van tamelijk onschuldige aard. De tijdschriftenafdeling is iets meer propagandistisch van aard.
2. De bezoekers van deze bibliotheek zijn grotendeels Russische vrouwen, die met Nederlanders gehuwd zijn. Geschat wordt, dat de bibliotheek door gemiddeld 40 personen per maand wordt bezocht.
3. Gebleken is, dat elke Donderdag een Russisch sprekende, vrijwillige kracht in deze bibliotheek werkzaam is.
4. Er is geen catalogus. Er wordt een cartotheek aangehouden van de leden.
5. Achter het vertrek waarin de bibliotheek is gevestigd, bevindt zich nog een kamer, die ws. ook bij de bibliotheek behoort.

KB, 26-10-1948.

nu

FRJIS 35 CENT

NEDERLAND · U · S · S · R ·

MAANDBLAAD DER VERENIGING NEDERLAND - U.S.S.R.

2e JAARGANG · NUMMER 6 · NOVEMBER 1948

Maandblad

2e Jaargang
No. 6 November 1948

Redactie:

Dr. E. Rebling (hoofdred.), A. P. Prins,
Mr. Dr. B. J. Stokvis, M. van der Zee,
Mw. J. E. Verhey-Oudendijk, Louise
de Colignystraat 55¹, Den Haag
(secretariaat).

Uitgave en Administratie:

Drukkerij Heijermans & Co.
Elandsstraat 147-173, Amsterdam
Telefoon 34630. Postgiro 342811

Medewerkers:

G. W. F. Berning, Hugo van Dalen,
Dr. Max Euwe, J. Havermans, Dra
W. Huisman, L. D. E. J. Kramer,
Drs L. J. Legendijk, Dr. J. de Leeuwe,
Mevr. Mr. I. E. Prins-Willekes Mac
Donald, Ir. S. J. Rutgers, A. W. Stell-
wagen, Theun de Vries, Victor van
Vriesland, Dra N. Wentink e.a.

Abonné's

Zij, die geen lid van de Vereniging
wensen te zijn, maar wel ons blad
willen lezen, kunnen zich hierop
abonneren à f 4,50 per jaar. Zij
moeten zich hierop richten tot de
uitgeverij, aan wie ook de betaling
geschiedt.

Vereniging Nederland-U.S.S.R.

Algemeen secretariaat en leden-ad-
ministratie:
Frederiksplein 46, Amsterdam,
Telefoon 30140.

Postgiro 511384 t.n.v. penning-
meester Ver. Ned.-USSR.

Contributieregeling:
jaarleden minimum f 4.— p. j.
maandleden f 0,30 p. m.
jaarhuisgenootleden f 0,60 p. j.
maandhuisgenootleden f 0,05 p. m.
Jaar- en maandleden ontvangen
„NU” gratis

Mededelingen

Ruolutieherdenking te Amsterdam

Op Zondagochtend 21 November
vindt te Amsterdam de herdenking
van de Grote Socialistische October-
revolutie plaats in de grote zaal van
Krasnapolsky, Warmoesstraat, aan-
vang 9.30 uur.

Het programma omvat o.m. de pre-
miere van het prachtige Russische
filmwerk „Matrozen van Kroonstad.”
Verder samenzang o.l.v. de bekende
koördirigent Kees Smulders, Hettie
Beck, declamatie.

De beroemde tenor Theo Baylé is ge-
vraagd zijn medewerking te verlenen.
De herdenkingsrede zal worden uit-
gesproken door Dr. E. Rebling.

ROTTERDAM

Op Donderdagavond 4 November
zal Dr. J. M. E. M. A. Zonnenberg
te Rotterdam in de zalen van „Ca-
land-West” een lezing houden met
als onderwerp: „De Verenigde Na-
ties en de Vredespolitiek van de Sow-
jet-Unie”. De entreeprijs is voor le-
den 50 cent, voor niet-leden 75 cent.
Dr. Zonnenberg woonde persoonlijk
een aantal vergaderingen van de
UNO bij en houdt zich regelmatig
op de hoogte van wat in deze wereld-
organisatie wordt behandeld.

AMSTERDAM-OOST

In het Indisch Instituut, Mauritskade,
vindt op Vrijdag 29 October een
voorstelling plaats van de in ons
Septemnummer besproken film „In
Naam van het Leven.” Velen, die bij
de vorige voorstelling teleurgesteld
moesten worden krijgen hier dus nog-
maals een kans dit onvergetelijke
filmwerk te gaan zien. Entreeprijs
60 cent.

Wij moeten onze leden aanraden zich
tijdig van kaarten voor de diverse
bijeenkomsten te voorzien, aangezien
reeds meerdere malen is gebleken dat
zij, die het op de laatste dagen laten
aankomen, teleurgesteld moeten wor-
den.

ROTTERDAM

Bibliotheek

Op onderstaande adressen en tijden
kunnen leden van de Vereniging gra-
tis boeken, kranten en tijdschriften
in ontvangst nemen:

A. J. H. Advocaat, Dortschelaan 103a,
op Maandagavond tussen 8 en 9 uur.
A. van Lis, Schiebroeksestraat 73b, op
Vrijdagavond tussen 8 en 9 uur.

J. M. de Heer, Voorschoterlaan 122,
op Zaterdagmiddag tussen 4 en 5 uur.
Afdelingssecretariaat, Wm Buyte-
wechstraat 97a.

HILVERSUM

Op Maandagavond 22 November a.s.
houdt Dr. P. Hendrix, rector van

INHOUD

	Pag.
De Sowjet-Unie in de strijd voor de Vrede	3
De Vredespolitiek van de Sowjet- Unie	6
Het karakter der Sowjet-literatuur	7
Zestienjarige Kinderen	10
Wist U?	11
Minsk	11
Sowjet-Volkslied	13
Industrialisatie en irrigatie in Armenie	14
Vervoer per Metro	17
Het onderwijs in de Sowjet-Unie	21
Het lied van de Taiga	23

het Dordtse Gymnasium, een cause-
rie over „De Kerk in de Sowjet-
Unie”, in hotel Sandbergen (Kegel-
huis), Noorderweg.
Dr. Hendrix is bereid alle vragen,
dit onderwerp betreffende, te beant-
woorden.

Schaaksectie

Rotterdamse schakers, die zich inte-
resseren voor wat op hun terrein in
de S.U. wordt gepresteerd, kunnen
zich opgeven bij de Heer M. P. de
Groot, Weimansweg 55, Rotterdam-
Zuid, spreekuur: Zaterdagavond tus-
sen 7 en 8 uur.

Toneel

Het zal velen bekend zijn, dat het
toneelleven in de U.S.S.R. zich in
een grote bloei mag verheugen en dat
het toneel een grote plaats inneemt
in het dagelijks leven van de mensen
in dat land. Reeds vroeger bezat Rus-
land een aantal befaamde acteurs- en
deze traditie zet zich nog steeds
voort. Schier elke plaats in de S.U.
heeft een of meerdere schouwburgen
en het aantal toneelverenigingen al-
daar is ontelbaar. Het repertoire is
zeer groot en de inhoud der stukken
toont vernieuwing en frisheid.
Zelden of nooit wordt er in Nede-
land een nieuw Russisch toneel-
opgevoerd en teneinde het publiek in
ons land op de hoogte te brengen met
datgene, wat op dit gebied in de
Sowjet-Unie is bereikt, is het be-
stuur van de afd. Rotterdam er toe
overgegaan een toneelgroep op te
richten.

Zij, die hiervoor belangstelling hebben
en er iets voor voelen mede te wer-
ken aan het opvoeren van nieuwe
toneelstukken uit de Sowjet-Unie,
worden verzocht zich te melden bij
Mw. I. Carmova, Statenweg 75d,
Rotterdam, Tel. 56022, tussen 6 en 7
uur, alsook bij het secretariaat, Wm
Buytewechstraat 97 a. Tel. 33864.

Radio Moskou

Radio—Moskou Nederlandse uitzen-
dingen, zie „NU” no. 2, 2e Jaarg.

7 November 1917

7 November 1948

DE SOWJET-UNIE IN DE STRIJD VOOR DE VREDE

DE door de revolutie van 6 en 7 November
(24 en 25 October oude tijdrekening) uit-
geroepen arbeiders- en boerenregering, steunen-
de op de raden (sowjets) van arbeiders-, solda-
ten- en boeren-afgevaardigden, doet een beroep
op alle oorlogvoerende naties en hun regerin-
gen, onmiddellijk met onderhandelingen voor
een op het recht gegrondveste, democratische
vrede te beginnen.”
Deze eerste beslissing van de jonge Sowjet-rege-
ring onder de geniale leiding van Lenin, die op
8 November 1917 genomen en gepubliceerd
werd, is het begin geweest van een consequente
vredespolitiek, die de Sowjet-Unie tot op de
huidige dag heeft gevoerd. In dezelfde beslissing
richtte de Sowjet-regering zich resoluut tegen
agressieve, imperialistische oorlogen, die zij als
„de grootste van alle misdaden tegen het mens-
dom” verafschuwt.

Ook thans weer staat deze strijd voor de vrede
in het middelpunt van de politiek van de Sow-
jet-Unie. Op 6 Februari 1946 zei Wjatsjeslaw
Molotow, de minister van buitenlandse zaken:
„de vredelievende politiek van de Sowjet-Unie
is geen voorbijgaand verschijnsel, zij komt voort
uit de diep gewortelde belangen en vitale be-
hoeften van ons volk, uit de verlangens van dit
volk zijn materiële welvaart vlug vooruit te
stuwten, uit de diep gevoelde wens van het Sow-
jet-volk zijn nieuw-cultureel, socialistisch leven
te scheppen en uit de vaste overtuiging, dat de-
ze opgaven met succes vervuld zullen worden,
wanneer de bende van aanvallers aan de lijn
gehouden kan worden.”

Gedurende 31 jaar is de Sowjet-Unie de actieve
voorvechterster van de vrede en van de veiligheid
der volkeren geweest. En ook de 7e November
1948 staat in het teken van de vrede naar bui-
ten en van de vreedzame socialistische opbouw
naar binnen. Tezamen met alle leden van de
Sowjet-maatschappij zullen alle vrienden van de
Sowjet-Unie en de vrienden van de vrede deze

dag viëren in dankbaarheid jegens dit volk en
zijn grote leiders Lenin en Stalin voor al wat
het reeds voor de vooruitgang van de vredes-
gedachte en voor de verwelkoming van het
socialisme gedaan heeft.

De Oostenrijker Ernst Fischer heeft het onlangs
op het internationale congres „Voor de Vrede”
in Wrocław in Polen, waaraan ruim vierhon-
derd progressieve intellectuelen en kunstenaars
uit de hele wereld deelnamen, treffend gezegd:
„Pas wanneer alle vreemde troepen naar huis
gestuurd zijn, wanneer dus geen soldaat meer
in een ander land staat, dan pas zal een werke-
lijke vrede mogelijk zijn.” Van de grote mo-
gendheden is de Sowjet-Unie de enige, die con-
sequent een politiek voor een rechtvaardige
vrede en het zelfbeschikkingsrecht der volkeren
voert. Zij verlaagde sedert de bevrijding telkens
weer haar uitgaven voor militaire doeleinden.
Zij stuurde haar soldaten naar huis, waar zij
thans aan de vreedzame opbouw van hun land
 bezig zijn. Zij trekt haar bezettingsleger uit
Noord-Korea terug en laat — in tegenstelling
met de door Amerika bezette Zuidelijke helft
van dit schiereiland — het bestuur aan de Ko-
reanen over. Zij houdt vast aan de door alle
grote geallieerde naties samengestelde besluiten
van Jalta en Potsdam inzake Duitsland. Zij stel-
de voor, binnen zeer korte tijd alle bezettings-
legers ook uit Duitsland terug te trekken, om
op die manier een van de grootste haarden van
onrust en spanning uit de wereld te helpen.
Zij deed nog kort geleden bij monde van Wy-
shinsky in de Veiligheidsraad het voorstel, de
strijdkrachten der grote mogendheden met een
derde te verminderen en door een internatio-
naal comité de uitvoering van deze maatregelen
te controleren.

Elk vredelievend mens kan al deze daden en
voorstellen slechts van ganser harte toejuichen.
Maar door laster en de leugens, die over de
Sowjet-Unie in de gehele niet-socialistische we-

Twee gekoppelde oogst-combines. Zo maait men op de onmetelijke velden van de collectieve boerderijen.

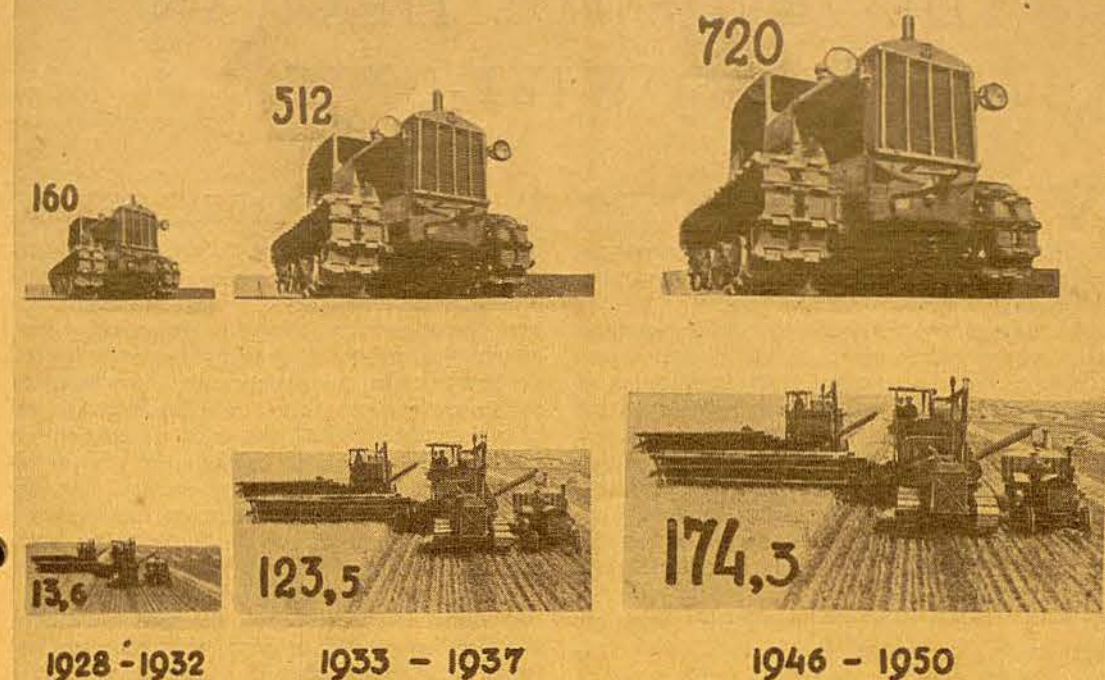
reld in toenemende mate verspreid worden tracht men de oprechtheid van de bedoelingen der Sowjet-Unie in twijfel te trekken. Hieruit blijkt dat slechts de agressieve tendenzen, die uit het wezen van het imperialisme voortspruiten, hoe langer hoe minder rechtvaardig geacht worden. Er blijft alleen nog het middel over van de verdraaiing en vervalsing der feiten over de Sowjet-Unie om de schijn van een aanleiding te geven voor de neo-fascistische, agressieve houding van de Westerse mogendheden. Daartegenover zal de Sowjet-Unie het vredesverlangen van de volkeren blijven vertolken, vooraan blijven gaan in de strijd voor de vrede.

Vervult het Vijfjarenplan in vier jaar!

TOEN van 1928 tot 1937 de eerste twee Vijfjarenplannen doorgevoerd werden, heeft men buiten de Sowjet-Unie dit „experiment” belachelijk willen maken en telkens weer een volledige ineenstorting voorspeld. Sinds de heldhaftige overwinning van het Rode Leger op het Duitse fascisme kunnen deze beweringen zelfs door de ergste vijanden van de Sowjet-Unie niet meer geloofd worden. De socialistische plan-economie heeft haar kracht en superioriteit vol-

doende bewezen, want — zoals de voorzitter van de commissie voor het vierde plan, Wosnessensky, gezegd heeft — de kracht van het plan is daarop gebaseerd, dat het alle materiële bronnen van het land concentreert ter vervulling van alle door de partij en de staat gestelde taken, ter versterking van het socialisme en van het socialistische eigendom van de productiemiddelen, om de onafhankelijkheid van de Sowjet-economie ten opzichte van de kapitalistische omgeving te verzekeren.

De 31e herdenking van de dag der Revolutie staat weer in het teken van de socialistische opbouw. Het eerste na-oorlogse vijfjarenplan van 1946—1950 wil niet alleen de ontstellende vernietiging van de oorlogsjaren weer ongedaan maken, maar ver daarboven uit de gehele productie in 1950 tot 48% boven het peil van 1940 verheffen. Daarmee zal een industrieproductie bereikt worden, die achttien maal zo groot is als die van 1913. Men moet deze weergaloze groei in het oog houden, wil men de enorme kracht van de Sowjet-Unie begrijpen. Met een ongekend enthousiasme, dat alle volkeren van dit reusachtige land bezielt, wordt op het ogenblik aan de verwerkelijking van het plan gewerkt. De plancijfers werden berekend

Groei van het aantal tractoren en oogst-combines van de aanvang van het eerste 5-jarenplan tot de voltooiing van het vierde in 1950.

naar de praktische mogelijkheden van zijn verwerkelijking. Maar de arbeiders in de Sowjet-Unie willen meer. Met al hun kracht en alle ter beschikking staande middelen werken zij aan een intensifiëring van hun werk. In het eerste jaar van het plan moesten er nog tengevolge van de oorlog ontzaglijke moeilijkheden overwonnen worden: het plan werd desondanks voor 96% vervuld. In 1947 steeg dit cijfer, dank zij de inspanning van de arbeiders, tot 103,5%. En de laatst gepubliceerde cijfers laten zien, dat in het tweede kwartaal van dit jaar reeds 106% bereikt zal zijn. Hele Sowjet-republieken, hele bedrijfstakken, enkele bedrijven en iedere arbeider afzonderlijk, zij allen zijn in een vreedzame wedstrijd getreden, om de productie en daarmee de welvaart en de nationale veiligheid te verhogen. Vervult het plan in vier jaren, dit is thans de leuze!

Ook de rationalisering van de arbeid wordt bevorderd. 35 bedrijfsdirecteuren uit Moskou hebben Stalin een brief geschreven met uitvoerige plannen, om dezelfde producten in een betere kwaliteit en met minder middelen te vervaardigen. Over deze brief werd overal uitgebreid gediscussieerd; de voorstellen werden overal op een zo gunstig mogelijke wijze uitgevoerd. Het gevolg is een goedkoper produceren,

zodat er grotere collectieve winst gemaakt wordt, die de staat weer in de gelegenheid stelt, meer geld te besteden aan de uitvoering van andere taken in het belang van het gehele volk. Stalin zei op 9 Februari van dit jaar: „Het ligt in de bedoeling van de partij een nieuwe, machtige verhoging van de nationale industrie te organiseren, die ons in staat zal stellen het peil van onze industrie b.v. op het drievoudige van het vóór-oorlogse peil te brengen. Slechts onder deze conditie kan men ons vaderland als een garant tegen alle verrassingen beschouwen. Dit vereist misschien drie vijfjarenplannen, maar wij kunnen deze arbeid vervullen en zullen hem voltooien.”

De eerste helft van het tegenwoordige plan bewijst inderdaad, dat dit volk, geleid door de partij, de regering en Stalin, deze arbeid kan volbrengen. En dit is de kracht van de Sowjet-Unie en de voornaamste reden van het vertrouwen der volkeren in de toekomst, de vrede, de vrijheid en het socialisme. Wij wensen de Sowjet-Unie ter gelegenheid van de herdenking van de Revolutie van harte geluk met al wat zij reeds bereikt heeft en wij hopen, dat zij in vrede de verdere opbouw van het socialisme zal kunnen verwezenlijken.

Dr. E. REBLING

DE VREDESPOLITIEK VAN DE SOWJET-UNIE

VREDE, BROOD, LAND". Dat waren de leuzen, waaronder de Russische arbeiders en boeren op 7 November 1917 het Tsaristische regiem bestormden en nog op de avond van dezelfde dag, toen de Sowjets de macht in handen hadden genomen, werd door het Sowjet-congres het voorstel gedaan om onmiddellijk een democratische vrede te sluiten. Het socialisme, de droom van vele geslachten, was in Rusland tot werkelijkheid geworden en de jonge staat was er zich van bewust, dat zij een kostbaar ideaal, een ideaal, waarvoor ontelbare voorgangers hadden gestreden en geleden, moest verwezenlijken: het brengen van sociale rechtvaardigheid en het brengen van vrede. Want wie socialisme zegt, zegt vrede.

De eerste jaren waren moeilijk. Onder zware offers kwam de vrede van Brest-Litovsk tot stand, waarmee de eerste wereldoorlog voor de Sowjet-Unie eindigde. En naar mate de Sowjet-staat sterker werd, was zij in staat de strijd voor de vrede met te meer kracht te voeren. Bij het afsluiten van de wederzijdse verdragen met andere staten, bij het toetreden tot de Volkenbond, bij de oprichting van de Verenigde Naties heeft steeds het behoud en de versterking van de vrede voorop gestaan. Waar mogelijk heeft de Sowjet-Unie aan de landen, die door een oorlog werden bedreigd, hulp en steun verleend. Wie herinnert zich niet de tragische dagen van September 1938, toen in München besloten werd Tsjechoslowakije aan de nazi's uit te leveren en slechts de Sowjet-Unie bereid was haar militaire verplichtingen tegenover de republiek van Benesj na te komen? Wie herinnert zich niet de steun, die de Sowjet-Unie verleende aan het door Japan overvallen China, ondanks het feit, dat Tsjiang Kai Sjek zeer afwijzend stond tegenover het land van het socialisme? Wie herinnert zich niet de strijd, die de Sowjet-Unie gevoerd heeft voor het republikeinse Spanje, waar de landen, die de vrede hadden kunnen redden, zo droevig tekort schoten? Wie herinnert zich niet de talloze pleidooien van Litwinow in de Volkenbond, waarin hij pleitte voor de ondeelbaarheid van de vrede en voor collectieve veiligheid tegenover elke agressie? En ook in de laatste wereldoorlog heeft de Sowjet-Unie aan de mensheid een onschatbare dienst bewezen, door van alle naties de grootste offers te brengen in de strijd tegen de nationaal-socialistische oorlogsbrandstichters.

En thans, een en dertig jaar na het ontstaan van de Sowjetmacht, is de wereld opnieuw vol oorlogsdreiging. En weer staat de Sowjet-Unie vooraan in de rijen van die volken en die mensen, die de vrede nodig hebben om te kunnen werken en te kunnen scheppen. De groeperingen, die thans over oorlog spreken en er voor ijveren de Sowjetsteden te „atomiseren", trachten dit te rechtvaardigen door te spreken over een „Sowjet-imperialisme", dat er op uit heet te zijn met geweld aan andere volken een regiem op te leggen, dat zij niet zouden wensen. Een imperialistische streven, een streven naar verovering van markten, afzetgebieden en grondstoffen, is eigen aan het kapitalisme. In de Sowjet-Unie bestaat geen kapitalisme, hier zijn geen trusts, die de staatsmacht ondergeschikt maken aan hun streven naar winst. Het Sowjet-land is rijk genoeg om aan alle inwoners een geluk-

* * * * *

OVER de Russische literatuur vóór de October-revolutie is in dit tijdschrift reeds een paar keer geschreven en gepolemiseerd, ook wat betreft haar betekenis als geniaal voorstadium van de huidige letterkunde; zodat ik meen mij met recht ontslagen te zien van een nadere beschouwing over deze kant van het vraagstuk. Ik stip hier daarom alleen aan, dat de Sowjet-literatuur niet uit de lucht is komen vallen, dat zij wel degelijk hechte wortels heeft in het strijdbaar verleden van de Russische literatuur, maar krachtens de grondige ommekeer van de omstandigheden, waaronder zij opgroeide, een nieuw karakter heeft ontwikkeld. In grote trekken kan men zeggen, dat de „oude" literatuur een oppositie-literatuur is, de nieuwe daarentegen „ja" zegt tot de werkelijkheid van de maatschappij; wat niet betekent dat er in de Sowjet-literatuur geen kritische en satirische accenten voorkomen. Zij raken de uitwassen en U.S.S.R. staat.

Toch is het niet genoeg om te zeggen, dat de

kig bestaan te verschaffen. Men wil slechts de tijd hebben om deze rijkdommen ten bate van allen te exploiteren. Men wil de schade, die door de oorlog is aangericht, herstellen en door het nieuwe Vijfjarenplan nieuwe welvaart brengen. Men wil het socialisme, men wil de vrede.

Aan de Sowjet-politiek is ook elk streven naar koloniën vreemd. Integendeel, de vroeger onder het Tsarisme onderdrukte volken zijn als gelijkwaardige in de gemeenschap van de Unie opgenomen en genieten dezelfde rechten als alle andere leden van die gemeenschap.

Het verlangen naar vrede is geen teken van militaire zwakte der Sowjet-Unie. De laatste wereldoorlog heeft getoond, tot welke militaire prestaties het Sowjet-volk in staat is. Het streven naar vrede is ook geen teken van innerlijke zwakte. In de laatste wereldoorlog heeft het gehele volk in al zijn geledingen achter de regering gestaan. De Sowjet-Unie wil al haar gewicht in de schaal werpen, niet om door dreiging met geweld concessies af te dwingen, maar omdat zij de vrede nodig heeft voor de opbouw van het socialisme, omdat zij daarmee haar geïfde gestand doet, die zij afgelegd heeft bij de stichting van de Verenigde Naties: de opbouw van een wereld, vrij van vrees en gebrek.

Ook in de afgelopen weken heeft de Sowjet-Unie haar vredeskoers, ondanks alle intriges en ondanks alle verdachtmakingen, die men haar heeft doen toekomen, voortgezet. De voorstellen tot vermindering der bewapening en der strijdkrachten van de Grote Vijf met een derde binnen het tijdsverloop van een jaar, de voorstellen tot verbod van gebruik en fabricage van de atoombom met een effectieve controle daarop van een werkelijk internationale commissie der Verenigde Naties, bewijzen, dat de Sowjet-Unie bereid is de internationale spanning door constructieve maatregelen weg te nemen. Wie zich, met welke argumenten dan ook, tegen deze voorstellen keert, bewijst, dat hij niet de vrede, maar de oorlog wil.

Zo is de Sowjet-Unie gedurende de een en dertig jaren van haar bestaan trouw gebleven aan haar geboortekreet: vrede en socialisme en zij is bereid voor deze hoogste goederen der mensheid, evenals zij dit in het verleden heeft gedaan, ook in de toekomst de hoogste offers te brengen, omdat zij weet, dat zij daarmee niet alleen de belangen van haar eigen volken behartigt, maar van allen, die streven naar een wereld, waarin het goed zal zijn te leven.

BART RIEZOUW

* * * * *

Het karakter der Sowjet-literatuur

Sowjet-literatuur de sociale werkelijkheid om zich heen bevestigt; zij is daarvan ook een levend deel, de bewustheid, ja het geweten. En als zodanig staat zij tot het bestaan en de groei van de Russische volkeren in de innigste relatie.

Het betekent, dat zij de veranderingen, die in de Sowjet-maatschappij zich voordoen, met treffende precisie vermag te weerspiegelen. En dit niet als een mechanisch reflecteren van schrijvers, dichters en critici op wat er economisch en politiek verandert, maar als een met rede en verbeelding doorleefde verantwoording van het maatschappelijke gebeuren en het openen van ongekende perspectieven. Dit is ongetwijfeld de ideële inhoud van de Sowjet-literatuur; een tweede en meer kritische vraag is natuurlijk, of dit doorleven altijd wel in even grote als pakkende beelden wordt uitgedrukt. De vorming van dit beeld is een kwestie, al even afhankelijk van zuiver begrip als van talent; en in dit verband kan men — wat nog voor alle oude en moderne literaturen geldt — dadelijk opmer-

ken, dat ook de Sowjet-literatuur haar meesters en haar notaris-klerken heeft. Wat de eenvoudige menselijkheid van het beeld op zichzelf zeker ten goede komt.

De Russen zelf leggen — en men kan dat uit hun positie temidden en vaak tegenover de volkeren verstaan — de nadruk op de ideële inhoud, die grote en kleine schrijvers tot één geestelijk streven verenigt. En zij stellen daarbij vast, dat deze grote en kleine schrijvers de Sowjet-literatuur hebben voorzien van kwaliteiten, die men tot nog toe niet of nauwelijks zo duidelijk in andere nationale literaturen aantreft. In de eerste plaats wil de Sowjet-literatuur bewust optreden tegen alle decadentie — en zij verstaat daaronder de door haar voor de „Westerse" cultuur typerend gedachte innerlijke verscheurdheid, geestelijke vermoeidheid, eenzijdige schoonheidsaanbidding ook, die het reële leven vlucht en ontkent. Deze anti-decadente strijd voert zij uit een realistische instelling der literatoren: waarbij men onder de term realisme niet

Alexander Fadejev

het fotografische woordbeeld der werkelijkheid moet verstaan, maar bovenal het doorgronden van de wezenlijke krachten en verhoudingen, die de werkelijkheid vormen en gezicht verlenen. De realistische idee in de Sowjet-literatuur, de eindvraag, die deze literatuur bezig houdt, is die naar de totstandkoming van de communistische mens. Het Sowjetrealisme definieert zichzelf daarom als „socialistische realisme”; het wil mensen en toestanden doorgronden uit het geheel van socialistische ervaringen en resultaten, die in de U.S.S.R. plaats grijpen en ook de menselijke psyche herscheppen. Dat feit brengt ons tot de derde kwaliteit, waarop zich de Sowjet-literatuur beroept: maatschappelijke veranderingen en psychische vernieuwing hebben slechts één doel, de schepping van een gaver, begaafder en ook gelukkiger mensentype. Het socialistische realisme is uit dien hoofde de spreekbuis van een praktisch, toegepast humanisme. De beoordeling van de mens wordt binnen dit humanisme vervolgens van het grootste belang. Het is in de literatuur afgelopen met de eenzijdige verheerlijking van het vrijmachtige individu, dat als de romantische en onwerkelijke held in de vroegere literatoren optrad. *) De „held” in de Sowjet-literatuur is geen wezen, dat zich boven en vaak tegen volk en omgeving verheft, maar juist, verbon-

den en voortgebracht door mensen van eenzelfde menselijke gegevenheid, de beste eigenschappen van volk en omgeving belichaamt. De massa, en hier vinden wij weer een ander kenmerk der Sowjet-literatuur terug, wordt niet langer geschilderd als de grauwe grondstof en het plebejische materiaal, die aan de genade van de „sterke naturen” zijn uitgeleverd, of waaruit zich, als kostbaar kweekproduct, de „aristocratische” persoonlijkheid opwaarts beurt —; het Sowjet-volk ontleent eigenwaarde en zelfbewustzijn aan het feit, dat het sinds 1917 in steeds bredere lagen de revolutie heeft helpen uitbreiden en vestigen, op alle terreinen van het leven, de techniek, de landbouw, de kunst en de wetenschap. De massa is thans ziende en doordrongen van eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden; dit besef van eigenwaarde zal zich blijven verdiepen en alle oude eigenschappen van deemoed en slaafsheid uit denken en doen verwijderen.

Het spreekt vanzelf, dat deze kwaliteiten in de Sowjet-literatuur zich niet konden ontwikkelen, zonder dat zij in de maatschappij zelf haar concrete voorbeelden vonden. Bezien we de Sowjet-literatuur in haar historische ontwikkeling, dan vinden we daarin het ontstaan van deze kwaliteiten in alle mogelijke fasen terug.

De Sowjet-maatschappij heeft zelf voor en na een wisselende nadruk op bepaalde verschijnselen en feiten gelegd. Zo is het duidelijk, dat de periode van de burgeroorlog een andere thematiek en een andere bestaanswaardering met zich bracht dan die van de vreedzame opbouw. Dat er een diep verschil is tussen de klassen-verhoudingen in de N.E.P.-tijd en tijdens de vijfjarenplannen; dat de grote anti-fascistische oorlog en haar gevolgen heel andere massale sentimenten hebben gewekt en bevorderd dan de problemen van de herleving, waarvoor men thans staat. Wij merken deze verschuivingen ook op in het werk van de individuele schrijvers, die vrij spoedig na 1917 optraden en nu nog publiceren; de jonge Ehrenburg behandelde andere onderwerpen dan de auteur van „De Val van Parijs” en „Storm”; Fadejev's jonge partizanen zijn van een heel ander gehalte dan die uit zijn eerste Sibेरische romans. Er zijn auteurs, die na de eerste „heroïsche” periode niet veel meer te vertellen hadden, ofschoon zij toen toonaangevend waren (Ws. Iwanof, Babel); anderen die hun inspiratie vonden in de jaren van de eerste reconstructie (Gladkof). Bepaalde perioden zijn gunstig geweest voor de bloei van de historische roman (de wereldoorlog no. 2 b.v.), wat niet betekent, dat dit genre voor die tijd niet bestond of daarna in onbruik kwam. De romans van Vera Panowa, na de laatste oorlog verschenen en uitermate treffend voor het nieuwe type Sowjetburgers, zouden een jaar of twintig ge-

leden niet geschreven kunnen zijn, omdat dit type toen nog „in aanmaak” was. Zo blijkt de literatuur niet alleen sterk samen te hangen met de Sowjet-maatschappij; sterker, binnen deze literatuur hangen de individuele kunstenaars, wat de vorm van hun talent en geest betreft, sterk af van de algemene graad van bewustheid, die er in de kunst omtrent eigen doel en mogelijkheden bestaat.

Deze bewustheid is het, die ten slotte misschien wel de grootste eigenschap van de Sowjet-literatuur is en die zij zichzelf graag als verdienste aanrekent. Zeker is zij wat dit betreft andere literaturen ver voor. Zij kan en moet dit, verankerd als zij is in een wereld van planmatige arbeid, ook zijn. Zij ontleent daaraan haar disciplinaire karakter, en deze discipline uit zij vooral door zeer hoge morele eisen en idealen te stellen, inzonderheid in de laatste jaren; men herinnert zich de debatten rondom de rede van Zjdanow in 1946. In het algemeen wil dit zeggen, dat de Sowjet-literatuur, zoals zij graag zou willen zijn, roept om de aanwezigheid van sterke scheppende persoonlijkheden met sterke

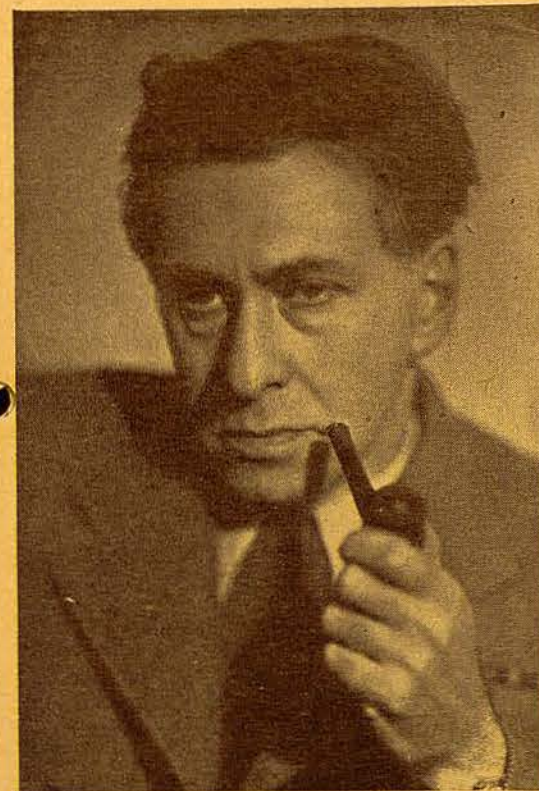
talenten. De werkelijkheid is natuurlijk, dat als elders, ook hier pedanten en zwakke broeders nog geen overwonnen verschijnselen zijn, en dat niet ieder schrijver de adelaarsvlucht van verbeelding, expressiekracht en inzicht, die in feite van hem geveerd wordt, volvoeren kan. Is het daarom juist te zeggen, dat er „dus” eigenlijk in de Sowjet-literatuur, in vergelijking met die van andere landen, niet veel veranderd is?

Deze vraag zelf zou al wijzen op een onjuiste probleemstelling. Zo goed als de Sowjet-Russische maatschappij met al haar onvolkomenheden en vergissingen gezien moet worden als een historische en voortgroeiende verwerkelijking van het in onze tijden hoogste type van samenleving, zo bergt de Sowjet-literatuur, trots haar schoolmeesters en oppervlakkige popularisatoren, al de positieve mogelijkheden van een vrijere cultuur in zich, die de niet-socialistische letteren al zijn ontvallen en zelfs niet meer als zodanig worden begrepen. Het zonderlinge scepticisme, waarmee de „Westerlingen” de Sowjet-literatuur meestal beoordeelen, is immers vaak niets anders dan het pessimisme ten aanzien van eigen toekomstkansen, dat elke waardering kleurt. Men kan dit feit ook anders en scherper uitdrukken:

De waarschijnlijkheid is groot, dat bij elke schrede voorwaarts, die de Sowjet-maatschappij materieel en geestelijk doet, en die zij krachtens haar wezen moet doen, de machteloosheid van de niet-socialistische culturen naar evenredigheid duidelijker wordt, evenals de onmacht van deze culturen om zichzelf te verdedigen tegen de barbarij, die reeds bezig is, uit haar eigen schoot te ontstaan. Met zo'n opmerking betreden we min of meer het terrein van de sociale filosofie; maar dat bewijst alleen, dat elke beoordeling van een literatuur in haar geheel moet worden afgewogen naar de betekenis, die zij in de evolutie van het mensdom had en nog heeft; naar de vraag derhalve, of zij gedragen wordt door een maatschappij, die voorbestemd is bloesem en vrucht te dragen, of reeds gedoemd is te sterven.

De Sowjet-literatuur, zoals zij reilt en zeilt, levert het beeld van een maatschappelijke doorbraak ten gunste van grote en nog onafzienbare toekomstkansen. Dat maakt, dat men haar vooral moet beschouwen als een onloochenbaar voorgevoel, een ouverture op een komende beschaving, om welker levensvormen zij mede de strijd voert en ten aanzien waarvan zij al over een eerbiedwekkende ervaring beschikt.

THEUN DE VRIES

Ilja Ehrenburg

*) Noot van de redactie:

Vergelijk hiemede bijv. het omstreeks 1830 door Michail Lermontow geschreven tijdbeeld „De Held van onze Tijd”.

Zestien Jarige Kinderen

JE verjaardag!

Als kind wacht je die dag vol spanning af. In de familiekring zal feest gevierd worden. Moeder en Vader hebben natuurlijk een cadeautje voor je. Wat zou het zijn? Schaatsen? Een prentenboek? Een model-vliegmachine, dat echt vliegt? Of misschien wel... een fiets...?

Je wil het dolgraag weten. Maar... het is een geheim en juist omdat het een geheim is, is het zo bijzonder heerlijk. Moeder glimlacht geheimzinnig. Vader zegt: „Wat? Een cadeautje? Ondeugende jongens zoals jij krijgen geen cadeautjes!” Maar hij maakt natuurlijk maar een grapje. Er komen vast en zeker cadeautjes en er komt ook een verjaarstaart, zo een met jam ertussen en met roze room erop, fijn... En je mag ook kindervisite vragen. O, als die dag toch maar gauw kwam! Maar stel je voor, dat Moeder en Vader het eens vergaten! Welnee, dat vergeten ze toch nooit!

Nee natuurlijk niet, dat vergeten ze nooit.

Maar... als vader gesneuveld is bij Wolokolamsk en ook moeder gestorven is en als hun jongetje in het kindertehuis woont met een heleboel wezen net zoals hij, wie denkt er dan aan zijn verjaardag?

Dan moeten wij er aan denken, wij de Sowjetmensen! Zo besloot de voogdijraad van het kindertehuis No. 19 in de Worontsowskajastraat te Moskou.

In dit kindertehuis wonen 145 jongens en meisjes, wier vaders aan het front gesneuveld zijn gedurende de Grote Vaderlandse Oorlog. Het merendeel van deze kinderen doorleefde niet alleen de dood van vader en moeder, maar werd zelf nauwelijks van de ondergang gered. De ene werd onder de ruïnes van een huis uitgetrokken, de ander werd onder de aarde bedolven bij het ontploffen van een bom, een derde werd gewond door een scherf van een vijandelijke granaat.

Toen de kleuters pas in het kindertehuis aankwamen, kon men niet naar hen kijken, zonder een brok in de keel te krijgen. Dit waren kleine martelaars. Hun hart bloedde, hun ogen keken somber en hun lippen waren stijf opeengeklemd. Het leek wel, of ze nooit meer zouden glimlachen.

En als wij nu gezonde, vrolijke kinderen zien, die ijverig lezen en met ambitie in de amateursclubs werken, die zingen en lachen, dan is dat alles te danken aan de zorg van de Sowjetregering en aan de moeizame arbeid van de op-

voeders, die aan de wezen de vreugde van de kinderjaren hebben teruggegeven.

Maar het doorgestane lijden heeft in de kinderziel sporen nagelaten, die nog jarenlang merkbaar blijven. Kijk bijvoorbeeld eens naar het kind dat daar zit. Daarnet lachte het nog, terwijl het plaatjes zat te kijken en nu ineens is zijn vreugde gedoofd, zijn z'n kijkers versomberd... Leg nu eens een hand op zijn hoofd, zoals moeders dat kunnen doen en U zult merken, hoe zijn kinderhart opspringt. Het kind pakt Uw hand en drukt zijn gloeiende wang er tegenaan.

Ja, de voogdijraad van het kindertehuis No. 19 doet een prachtig werk door de wezen te omringen met moederlijke en vaderlijke zorgen. In Augustus van het vorige jaar werd besloten de verjaardag van elk kind op te tekenen. De directrice van het kindertehuis, Jewgenia Tjodorowna Bolotnikowa maakte een verjaarskalender op.

Daar echter door het grote aantal kinderen de viering van elke verjaardag apart bijna dagelijks een feest tengevolge zou hebben, besloot men elke maand een gemeenschappelijk verjaarsfeest te vieren voor alle kinderen, die in die maand geboren waren. Zo werden elke maand ongeveer 15 jarigen verzameld. De feestdag zou op touw gezet worden door de „chefs”. Chefs over dit kindertehuis zijn: de arbeiders van de automobielfabriek „Stalin”, van de eerste uurwerkkfabriek en van de schacht No. 10 „Metrostroj”.

Wij hebben het genoegen gehad op de vijfde collectieve verjaardag in het kindertehuis tegenwoordig te zijn en wel op die van de kinderen, die in Januari geboren waren. Er bleken 16 jarigen te zijn en het feest werd gegeven door de werkers van de „Metrostroj”.

In huis rook het heerlijk naar versgebakken taarten en pasteitjes en de gangen en kamers waren vol licht en vrolijke stemmen. De kinderen, in hun feestkleren gestoken, renden van de ene kamer naar de andere onder geheimzinnig gefluister: de verrassingen voor de jarigen werden voorbereid. De laatsten liepen met hoogrode kleuren en stralende ogen in een zwerm achter hen aan, en stelden alles in het werk om het geheim te weten te komen.

In één woord: het huis was vol van die heerlijke opwinding, die in elk gezin het kenmerk is van die dag, die voor een kind de belangrijkste is van het hele jaar.

De opvoeders waren ook feestelijk gekleed en bijzonder vrolijk gestemd. Toen kwam de familie van Metrostroj-arbeiders. De kinderen vlogen op hen af als een zwerm bijen.

Het feest kon beginnen.

Midden in de schitterend verlichte zaal zaten aan een ronde tafel, bedekt met een hagelwit tafellaken, de 16 jarige jongens en meisjes, die er allemaal even feestelijk uitzagen. En aan lange tafels langs de muren zaten de overige kinderen, innig verheugd over deze feestelijke gebeurtenis.

De taarten en pasteitjes waren door de kokin van het kindertehuis, Stefa Osipowna, met zoveel toewijding gebakken, als alleen de hand van een moeder of grootmoeder kan doen. Verder waren er mandarijnen, chocaladebonbons, suikergoed, geconfijte vruchten en andere heerlijkheden, die het kinderhart dierbaar zijn.

Jewgenia Tjodorowna feliciteerde de kinderen hartelijk. De „chefs” wensten hun van ganser harte een goede gezondheid, veel geluk en succes met het leren. Daarna kwamen de 16 jarigen, popelend van verwachting, de een na de ander naar de tafel, waar de volwassenen zaten, om hun cadeautjes in ontvangst te nemen.

— Swjeta Spraksina! — Hartelijk geluk gewenst, Swétotsjka, geef me een handje. Kijk 'es, hier is een pop voor je en hier is chocola....

Sweta, die zeven jaar geworden is, drukt in verrukking een grote pop in een rood jurkje tegen zich aan.

— Sasja Archipon.... Waar is Sasja Archipon? Hartelijk gefeliciteerd, Sasjenka, zorg, dat je een grote sterke jongen wordt. Hier jongen, een model-vliegmachine en een boek....

Ieder van de 16 kinderen kreeg een cadeautje — de één een prachtige mondharmonica en een boek, de ander een tekendoos of een phototoestel, weer anderen een vulpen of een mandoline, een schaakbord of een dominospel en de kleine Rája Zólina en Walerka Wenediktow kregen zelfs de weelde van een driewieler ten deel. Lang klonken die avond in het kindertehuis vrolijke stemmen en muziek. De kinderen zongen en dansten. En toen het feest ten einde liep en zij afscheid namen, hoorden we nog hoe het hoge stemmetje van een der jongsten luid aan de anderen verkondigde:

— En mijn verjaardag is in April!

De verjaardag in het kindertehuis is slechts één van de vele bliken van ouderlijke zorg, die van de zijde van de Sowjet-Gemeenschap voor de wezen aan de dag gelegd worden.

De voogdijraden, die in elk kindertehuis aanwezig moeten zijn, kunnen onschatbare diensten bewijzen aan de staat inzake de opvoeding van de kinderen van hen, die bij de verdediging van het Vaderland het leven lieten.

ELENA KONONENKO

Wist U?

* Dat bij het geologen-congres in Londen, dat 23 Augustus geopend werd, een Sowjet-delegatie aanwezig was, waarvan o.a. prof. W. W. Bjeloef en prof. D. S. Korzjinsky deel uitmaakten? De eerste verrichtte de openingsplechtigheid.

* Dat een delegatie van havenarbeiders uit de Verenigde Staten onlangs de Sowjet-Unie en in het bijzonder Leningrad bezocht heeft?

* Dat ook een delegatie van leden van een vakvereniging uit Noorwegen de Sowjet-Unie een bezoek heeft gebracht? In Moskou werd o.a. de beroemde kunstverzameling in de Tretjakofskaja Gallerya bezichtigd.

* Dat Kiew in November gas uit de Karpaten krijgt, waartoe een 320 mijl lange pijpleiding aangelegd moest worden? Dat dit gas voor 70% de tot dusver gebruikte brandstoffen als hout, kolen en olie zal kunnen vervangen?

* Dat aan het eind van het eerste na-oorlogse vijfjarenplan in 1950 de totale lengte van de spoorwegen in de Sowjet-Unie 123.000 km. zal bedragen, d.w.z. meer dan driemaal de omtrek van de aarde?

* Dat de nieuwe in 1946 geconstrueerde locomotieven in de U.S.S.R. een goederentrein van 3000 ton met een snelheid van 85 km/u kunnen vervoeren?

* Dat in 1834 de eerste Russische spoorweg geopend werd?

Minsk

* De hoofdstad van Wit-Rusland, Minsk, is ongetwijfeld een van de zwaarst verwoeste steden van de Sowjet-Unie. De wederopbouw voltrekt zich echter met een zodanige energie dat nu reeds grote delen van de stad hersteld zijn en het zich laat aanzien dat over een jaar of acht een nieuwe bloeiende stad uit de puinhopen verrees zal zijn, en alle sporen van de barbaarse verwoesting verdwenen zullen zijn. Tussen enorme puinhopen ziet men reeds weer nieuwe grote gebouwen en huizenblokken staan. Voor de werkende bevolking zijn, vooral in de buitenwijken, kleine huisjes ingericht en iedereen heeft weer een dak boven zijn hoofd, al zijn de huisjes overvol. Een oppervlakte van 2100 are woonruimte is hersteld, daarnaast zijn er door particulieren met staatssteun 2000 kleinere huizen gebouwd.

* Veel aandacht is besteed aan onderwijs en wetenschap en aan de industrie, die nu reeds 85% van het vooroorlogse niveau produceert. Minsk besteedt dagelijks een miljoen roebel aan opbouwwerk, tienmaal meer dan voor de oorlog.

SOWJET·VOLKSLIED

TEKST: S. MICHALKOO EN
EL REGISTAN
NED. BEWERKING: THEUN DE VRIES
MUZIEK: A. V. ALEXANDROW

Largo, maestoso

Een reeks re-pu-blie-ken sloot vrij en een-drachtig, ge

schaart om het ze-gen-rijk Rus-land haar bond, 't Sow-jet-land een U-nie, on-

deel-baar en mach-tig, Op 't hecht fun-da-ment van de volks-wil ge-grond.

ff

Roem zij met U be-vrij-de grond. Roem zij met U mijn Va-der-land

mf *cresc.*

Bol-werk der vrien-dschap dat al-len om-sluit. Vlag van het groot Sow-jet-verbond,

Vlag waar het volk zijn kracht bij vond Bracht ons van ze-ge naar

ze-ge voor-uit. Gij Waai ons van ze-ge naar ze-ge voor-uit.

Het Volkslied van de Sowjet-Unie

Een reeks republieken sloot vrij en eendrachtig,
Geschaard om het zegenrijk Rusland haar bond,
't Sowjetland een Unie, ondeelbaar en machtig,
Op 't hecht fundament van de volkswil gegrond.

Roem zij met U bevrijde grond.
Roem zij met U mijn Vaderland,
Bolwerk der vriendschap dat allen omsluit.
Vlag van het groot Sowjet-verbond,
Vlag waar het volk zijn kracht bij vond,
Bracht ons van zege naar zege vooruit.

Gij zon van de vrijheid, gij straaldet door
stormen
Waar Lenin de weg wees, die bergopwaarts gaat,
Tot arbeid en moed wist ons Stalin te vormen,
De trouw aan het volk roept ons op tot de daad.

Refrein: Roem, zij met U, enz.

Een leger werd groot in de strijd die wij streden
En al wie ons aanvalt bezwijkt door die macht.
Nu allen tezamen het lotgeval smeden,
Bloeit eer en geluk voor het komend geslacht.

Roem zij met U mijn Vaderland,
Roem zij met U bevrijde grond.
Bolwerk der vriendschap dat allen omsluit.
Vlag van het groot Sowjet-verbond,
Vlag waar het volk zijn kracht bij vond,
Waai ons van zege naar zege vooruit.

Om van dorre steppen vruchtbare akkers te maken, bouwen in de Sowjet-Unie talloze irrigatiewerken.

DE Sowjet-republiek Armenië heeft in de laatste 30 jaren een ware metamorfose ondergaan: een gedaanteverwisseling, die in het bijzonder in tweeërlei opzicht tot uitdrukking komt en wel vooreerst in de vestiging van een groot aantal industriële bedrijven en verder in de omvangrijke irrigatiewerken ten behoeve van landbouw en veeteelt.

Industrialisatie

Vóór de revolutie beliep het kapitaal, geïnvesteerd in de Armeense industrie, 19% van het totaal in dit gebied geïnvesteerde kapitaal; deze industrie betrof voornamelijk enkele half-ambachtelijke looierijen en enige katoen-ontkorrelingsbedrijven, verder destilleerderijen alsmede enkele onbetekenende koperraffinaderijen te. Op het ogenblik is de verhouding tussen de waarde van de industriële en die van de landbouwproductie als 4:1, waaruit een zeer omvangrijke industrialisatie blijkt, al steunt deze dan wel voor een belangrijk gedeelte op agrarische grondstoffen. Thans zijn meer dan 120 industriële ondernemingen geregistreerd. Onder de voedings- en genotmiddelen, welke de Ar-

Industrialisatie en irrigatie in Armenië

meense industrie levert, moeten vooral worden genoemd plantaardige oliën, fruit- en vleesconserven, wijn, cognac, wodka, suiker, boter en tabak. Voor het vierde vijfjarenplan staat in het bijzonder op het programma: voltooiing van de bouw van een suikertabak; uitbreiding van de conservenfabricage vestiging van een nieuwe cognac-distilleerderij. De verwachting is, dat de conservenindustrie in Armenië in 1948 19 miljoen blikken compôte en jam, alsmede andere vruchten en groenteconserven zal produceren, hoofdzakelijk voor de export naar de andere Sowjet-republieken.

Onder de textielbedrijven worden genoemd die van katoenen producten, van zijden producten en van wollen producten, verder van kousen en sokken, van schoenen, van tapijten en van confectie. Voor 1950 zijn de volgende productiecijfers gepland:

katoenen producten		44.800.000 m.
zijden producten		2.600.000 m.
wollen producten		400.000 m.
kousen en sokken		15.400.000 paar
schoenen		2.550.000 paar

Wat betreft de metaal- en machine-nijverheid ligt het in de bedoeling onder het vierde vijfjarenplan: de productie van landbouwmachines en werktuigen te organiseren; een fabriek voor gereedschapswerktuigen te bouwen; de automobielpeductie aanzienlijk te vergroten; de aluminiumproductie ter hand te nemen. Te Kafan wordt het kopererts van Zangezoer gesmolten; deze stad is in 12 jaar tot zijn vijftienvoudige grootte gegroeid. De chemische industrie omvat de productie van fosfaat (in 1950 gepland op 15.000 ton), caustische soda (voor 1950 gesteld op 12.000 ton), synthetische rubber en parfumerieën. De eerste parfumeriefabriek van Armenië, die te Eriwan is gevestigd, is eerst kort geleden in gebruik genomen. Deze fabriek zal uit de etherische oliën van de geranium en van de Kazanlik roos onder meer parfum en eau-de-cologne winnen.

Afzonderlijke vermelding verdient nog de opwekking van elektrische energie, die voor 1950 is gepland op 860 miljoen KWU; in 1945 beliep de productie ongeveer 700 miljoen KWU. De huidige capaciteit der centrales wordt gesteld op 150.000 KWU, terwijl voor het vierde vijfjarenplan een uitbreiding met 102.000 KWU is geraamd.

In totaal zullen in de Zanga-rivier, die van her

Goktsja-meer naar de Aras stroomt, 9 hydro-electrische centrales worden gebouwd met een gezamenlijke capaciteit van 500.000 KWU; enkele hiervan zijn reeds in bedrijf en onder het vierde vijfjarenplan zal een verdere completering plaats hebben. De betekenis van de industrie voor Armenië blijkt nog ten duidelijkste uit de structuur van de export van dit gebied naar de andere Sowjet-republieken:

60% katoen en katoenen producten
25% alcoholische dranken (45% wodka, 30% wijnen, 25% cognac)
10% mijnbouwproducten
5% andere producten.

Irrigatie

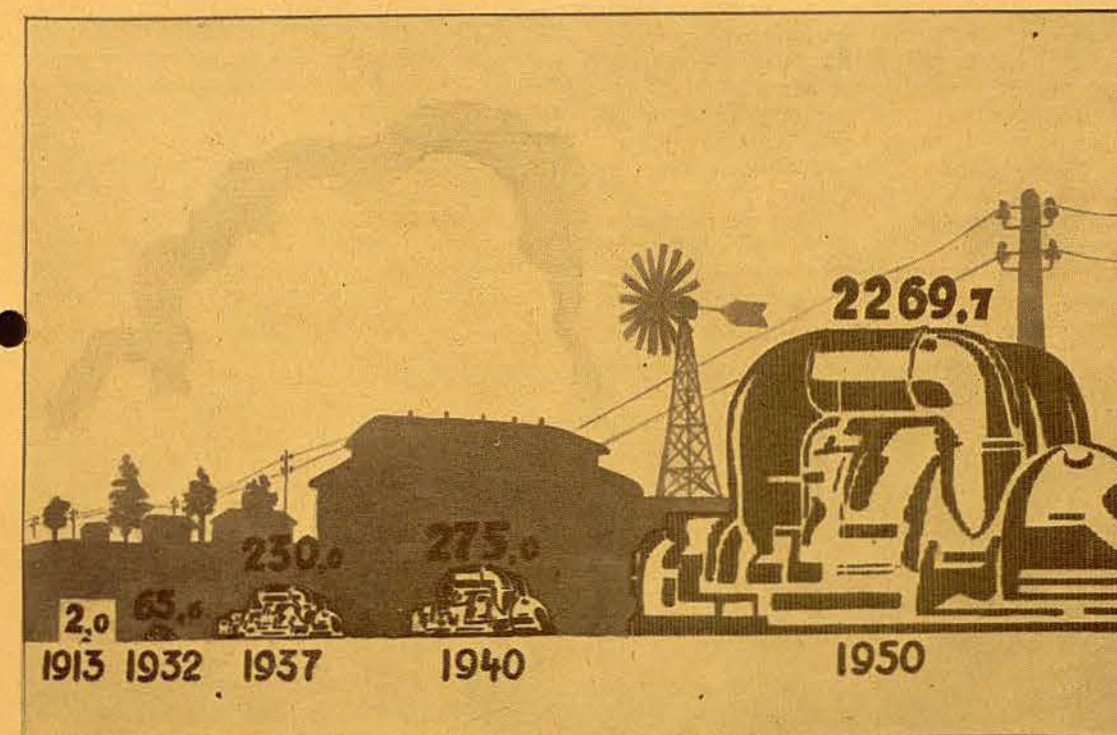
Dank zij de irrigatiewerken, aan welks uitbreiding en verbetering nog steeds bijzondere aandacht wordt geschonken, is de bebouwde oppervlakte in Armenië in de laatste jaren regelmatig kunnen toenemen, hetgeen onderstaande cijfers duidelijk demonstreren:

1920		80.000 ha
1939		439.000 ha
1945		461.000 ha
plancijfer 1950		512.000 ha

De irrigatiewerken omvatten het bekende Sjirak-Lenin kanaal (22 km lang, doch met zijn net van zijkanalen 7000 km; in 1922 met het graven begonnen en in 1925 de aanleg voltooid); Mikojan-kanaal (in het Spitak-district; in 1941 voltooid; bevoeit 2.300 ha); Kanarlynn-irrigatiewerken (bevoeien 2.079 ha). De voornaamste agrarische producten van Armenië zijn:

- 1) graan (plancijfer 1950: 332.000 ha; tarwe, mais en rijst).
- 2) veevoeder (plancijfer 1950: 98.000 ha) groenten en fruit (plancijfer 1950: 41.500 ha; voornamelijk druiven en meloenen).
- 3) technische gewassen (plancijfer 55.000 ha; onder meer van katoen, waarvan de teelt in Armenië reeds bekend was, toen de Russen dit gebied in 1827 in handen kregen).
- 4) suikerbieten (zal onder het vierde vijfjarenplan tot ontwikkeling worden gebracht)
- 5) tabak (zal onder het vierde vijfjarenplan worden uitgebreid).

Is de landbouw hoofdzakelijk beperkt tot de

De capaciteit van de krachstations voor electriciteit in duizenden kw.

dalen, de veeteelt strekt zich ook uit tot de bergweiden. Vóór de irrigatie en de industrialisatie vormde de schapeveeteelt de hoofdschotel van het economische leven in Armenië. Onder de veeteelt staat het schape trouwens nog verre bovenaan.

Voor 1950 is vastgesteld een aantal

schapen en geiten van	1.680.000
groot hoornvee van	670.000
varkens van	80.000
paarden van	32.000

waarvan de kolchozen

schapen en geiten	1.110.000
groot hoornvee	350.000
varkens	48.000
paarden	28.000

Ter vergelijking diene, dat in 1938 en 1946 op de Armeense kolchozen aanwezig waren:

schapen en geiten	644.800 en 721.800
groot hoornvee	287.800 en 296.400
varkens	28.800 en 26.100

Belangrijkste twee steden:

Eriwan en Leninakan

De Armeense steden — in het bijzonder de grootste twee: Eriwan en Leninakan — zijn in de laatste jaren steeds meer een industrieel aspect gaan vertonen: de eigen cement-industrie leverde de bouwstenen voor nieuwe woning-complexen; de ontwikkeling van mijnbouw en industrie deed een arbeidersklasse ontstaan. Eriwan is een oude historische stad, die in de 7e eeuw werd gevestigd en die thans nog gebouwen uit de 16e eeuw kent. De Perzen hebben Eriwan gemaakt tot een administratief en militair centrum. Ook de Turken hebben er vestingwerken aangelegd. In 1827 veroverden de Russen Eriwan, en bij het vredesverdrag ging Eriwan met het gehele omliggende gebied in Russische handen over. In 1921 werd deze stad

tot de hoofdstad van de Sowjet-Republiek Armenië en sedertdien heeft een voortdurende uitbreiding van haar bevolking plaats gehad:

1913	34.000
1925	62.000
1926	65.000
1937	150.000
1948	210.000

Eriwan ligt op 1042 m hoogte aan de oever van de Zanga en aan de rand van een vallei, waar rijst, katoen, hennep, watermeloenen, druiven en ricinus groeien. De stad, die nog steeds een half-Perzisch aanzien heeft, is thans tot een centrum van industrie en cultuur geworden.

Leninakan is ontstaan als kozakkenpost, is daarna gegroeid tot een marktplaats voor landbouwproducten, vervolgens een spoorweg-knooppunt geworden en tenslotte onder het Sowjet-bewind tot een industrie-stad (vooral katoen-industrie) gemaakt. De stad, die na de aardbeving van 1926 — zij ligt 1540 m boven de zeespiegel — is herbouwd, telt thans ongeveer 70.000 inwoners.

Conclusie:

Samenvattend kan worden gezegd, dat in de laatste 30 jaren de Armeense Sowjet-Republiek niet alleen is geworden tot een veilige woonplaats voor alle vervolgde en verdreven Armeniërs, doch tevens zowel economisch als cultureel op een aanzienlijk hoger peil is gekomen dan waarop het voordien verkeerde; ongetwijfeld heeft de ontwikkeling van Armenië haar hoogtepunt nog geenszins bereikt. Deze kleine Sowjet-Republiek langs de Kaukasische grens der Unie bouwt thans in een politiek rustige sfeer aan haar toekomst met alle energie, lie van een de eeuwen door opgejaagd en gemarteld volk kan worden verwacht.

Drs. L. J. LAGENDIJK

In de U.S.S.R. is zang en dans een zeer populaire wijze waarop men zijn vreugde uit. Naast de grote gezelschappen bestaan er duizenden kleine dans- en zanggroepen. Ook in Amsterdam hebben wij een dergelijke groep gevormd uit de Russische vrouwen, leden van onze Vereniging. Russische vrouwen, die zich hierbij willen aansluiten, kunnen zich aanmelden Frederiksplein 46, Amsterdam, tussen 9 en 4 uur.

Vervoer per Metro

IN DE SOWJET-UNIE

DE regering van de Sowjet-Unie besloot in Juni, 1931 tot de bouw van een ondergrondse spoorweg in de hoofdstad Moskou en op 15 Mei 1935 werd de eerste lijn, die 11½ km lang was en de buitenwijk Sokolniki met het Kijew Station verbond, geopend. Gedurende de daarop volgende drie jaren groeide het ondergrondse spoorwegnet uit tot 26,5 km en een derde lijn werd gedurende de tweede wereldoorlog voltooid. Al deze lijnen verbonden de voornaamste spoorwegstations met het centrum van de stad, met de grote parken, theaters, stadions en één der luchthavens. Tegenwoordig bezit de metro 45 km dubbelspoor en 29 stations. De grote betekenis van die ondergrondse spoorwegnet blijkt zeer duidelijk uit de vervoercijfers. Gedurende de eerste 5 jaren werden ongeveer 1.000.000.000 reizigers vervoerd. Voor de daaropvolgende 5 jaren is dit getal 1.900.000.000.

Ofschoon dagelijks gemiddeld 1.700.000 mensen gebruik maken van de metro, zijn er ook dagen waarop mere dan 2.000.000 reizigers vervoerd worden.

Met de aanleg van een nieuwe ringbaan, die 20 km lang zal worden, werd reeds gedurende de oorlog een begin gemaakt. Deze lijn zal de zakenwijken en de overbevolkte woonwijken insluiten en deze verbinden met de voornaamste straten en pleinen, alsmede met zeven van de voornaamste spoorwegstations. Op deze lijn zullen 34 acht-wagentreinen in dienst gesteld worden, die een snelheid zullen hebben van 65 tot 70 km per uur. Wanneer deze ringspoorweg voor het verkeer geopend zal zijn, zal de metro van Moskou 41 stations bezitten en meer dan 3.000.000 reizigers per dag vervoeren.

De aanleg van de „grote ringlijn”, zoals dit nieuwe deel van Moskou's metro genoemd wordt, geschiedt vlugger dan die van alle vroegere lij-

Metro-station „Lenin-Bibliotheek”

Kijkje in een wagon van de Metro

Perron Halte „Bouman“

Perron Halte „Stalin“

nen: dit ondanks het feit dat er veel meer moeilijkheden van geologische aard overwonnen moesten worden. Op verscheidene plaatsen moest de tunnel onder de rivier de Moskwa door worden gegraven, terwijl men bovendien nog stootte op 6 onderaardse bronnen, die het werken ook al niet gemakkelijker maakten. Er was zelfs een tijd, dat 12.000 kub. m water per uur uit de tunnel opgepompt werd. Maar al deze moeilijkheden behoren nu tot het verleden.

Vele arbeiders, die aan deze nieuwe lijn medewerken, hebben ook reeds gewerkt bij de aanleg van de eerste lijnen. Zij hopen de hun opgelegde taak volbracht te hebben op de 31ste ver-

jaardag van de revolutie: 58 dagen vóór de vastgestelde tijd. De helft van deze nieuwe ringbaan zal het volgende jaar in dienst gesteld worden. Op het ogenblik wordt hard gewerkt aan de stations en de pompstations.

De tunnelbouw van deze laatste trajecten is gekenmerkt door een zeer ver doorgevoerde mechanisatie. De vroeger benodigde tijd is tot de helft ingekort, door het gebruik van pneumatische apparaten, zoals hamers en hijsinstallaties. Ook het polijsten van marmer en graniet, dat onder meer gebruikt wordt ter verfraaiing van stations, geschiedt geheel mechanisch. Deze mechanisatie heeft niet alleen het bouwproces belangrijk versneld, maar heeft ook het aantal

arbeidskrachten teruggebracht tot 60% van het oorspronkelijk benodigde aantal.

Bij de bouw heeft men gedeeltelijk gebruik gemaakt van de methode der open bouwsleuven, naar het voorbeeld van Londen en Berlijn. Voor een ander gedeelte echter, waar geen boulevards met weinig verkeer ter beschikking stonden, heeft men zijn toevlucht genomen tot de methode der diepe-tunnel-constructie.

Vele bewoners van Moskou beseffen niet, dat dag en nacht honderden mensen onder hun huizen werken. Het enige zichtbare van het werk zijn de bovengrondse bouwwerken van de toekomstige stations, waarvan er 12 zullen verrijzen. Zoals ook met de eerste metrolijn het geval is geweest, hebben verschillende leidende architecten uit de gehele Sowjet-Unie deel genomen aan het ontwerpen van de verschillende bouwwerken. De beste ontwerpen werden door de gemeenteraad uitgekozen.

De metro wordt een factor van steeds toenemende betekenis in het stadsvervoer van de

hoofdstad. De tram, die tot dusver het belangrijkste stedelijke vervoermiddel was, verdwijnt snel uit het centrum van de stad en de drukke hoofdstraten om plaats te maken óf voor de metro óf voor de reeds eerder ter sprake gebrachte trams met hoge snelheid, die in open tunnels of op hoge viaducten zullen lopen.

Toch is het bovenstaande maar een klein gedeelte van het grote plan dat de bouw voorziet van een zeer dicht ondergronds spoorwegnet onder de Sowjet-hoofdstad. De boven uitvoerig besproken nieuwe ringbaan zal namelijk nog eens ingesloten worden door een veel grotere ringspoorweg, die alle voorsteden onderling zal verbinden. Verder zullen nog andere lijnen als een ster van het stadscentrum uit, de verst verwijderde buitenwijken via de kortste weg met het centrum verbinden.

Wanneer dit gehele reusachtige plan voltooid zal zijn, zal de lengte van het net ongeveer 215 km bedragen. De metro zal dan het aangegeven openbare vervoermiddel voor ieder kan-

Bovengrondse deel van de halte „Stalin“

Wachtkamer van de halte „Electrische Centrale“

toor, spoorwegstation, schouwburg en stadion in de stad zijn.

Als onderdeel van het huidige 5-jarenplan wordt ook in Leningrad, de tweede stad van de Sowjet-Unie, een ondergrondse spoorweg aangelegd, waarvan het eerste gedeelte (ongeveer 12½ km lang), dat de fabriekswijken met het centrum der stad zal verbinden, tegen het einde van 1950 voor het verkeer opengesteld zal worden. De plannen, zoals die op het ogenblik vaststaan, voorzien bovendien nog in de aanleg van drie andere lijnen met een gezamenlijke lengte van ongeveer 40 km.

Het plan om een ondergrondse spoorweg in Leningrad aan te leggen, is al zeer oud, veel ouder zelfs dan de plannen van Moskou. In 1889 kwam de directie van de toenmalige Baltische Spoorwegmaatschappij met het eerste plan, waarin werd voorgesteld om de stations die deze maatschappij in St. Petersburg bezat, onderling met een ondergrondse spoorweg te verbinden. Niets kwam er van dit plan terecht. In 1901 gaf het toenmalige Ministerie van Verkeer opdracht om nieuwe plannen te ontwerpen voor een metro. Hierop werden twee projecten ingediend, welke echter beide verworpen werden. In de hierop volgende jaren werden er bijna ieder jaar één of meer voorstellen ingediend, zodat er in 1914 al 14 projecten in de annalen van de Petersburgse gemeenteraad waren ingeschreven.

Met de uitvoering van het definitieve plan werd even voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog een begin gemaakt. Twintig prominente Russische architecten werken nu nog aan de ontwerpen van de stations, die elk een eigen bouwstijl zullen krijgen.

Evenals de ondergrondse te Moskou, zal de

Leningrader metro de trots moeten zijn van iedere inwoner van de stad. Het ontwerp voor een groot station, ingediend door de architect Jewgeny Katonin, wordt thans uitgevoerd. Hier volgt een korte beschrijving:

„De pilaren en architraven zullen bekleed worden met grijs-groen marmer, terwijl de vloer versierd zal worden met zwarte, grijze en rode blokken van graniet. Afbeeldingen van beroemde geleerden zullen, van porcelein en zilver gemaakt, in bas-relief de zuilen versieren, die het gewelfde dak dragen. Alle stations en treinen zullen, uitgerust worden met daglichtverlichting.”

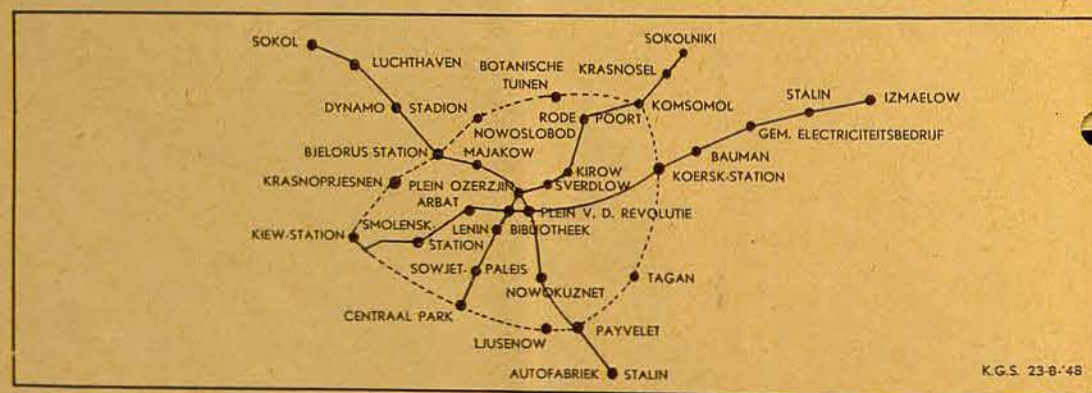
Rollend materieel voor de Leningrader metro wordt thans vervaardigd uit speciale staalsoorten. De motorrijtuigen zullen uitgerust worden met de nieuwste motoren. De metro in Leningrad zal daardoor een nog hogere bedrijfssnelheid krijgen dan die van Moskou.

Tenslotte zullen Stalingrad (lengte van het net zal ongeveer 30 km bedragen) en Kiew (de lengte van het net is nog niet definitief vastgesteld) binnen afzienbare tijd een metro krijgen. De plannen hiervoor verkeren reeds in een vergevorderd stadium.

Conclusie:

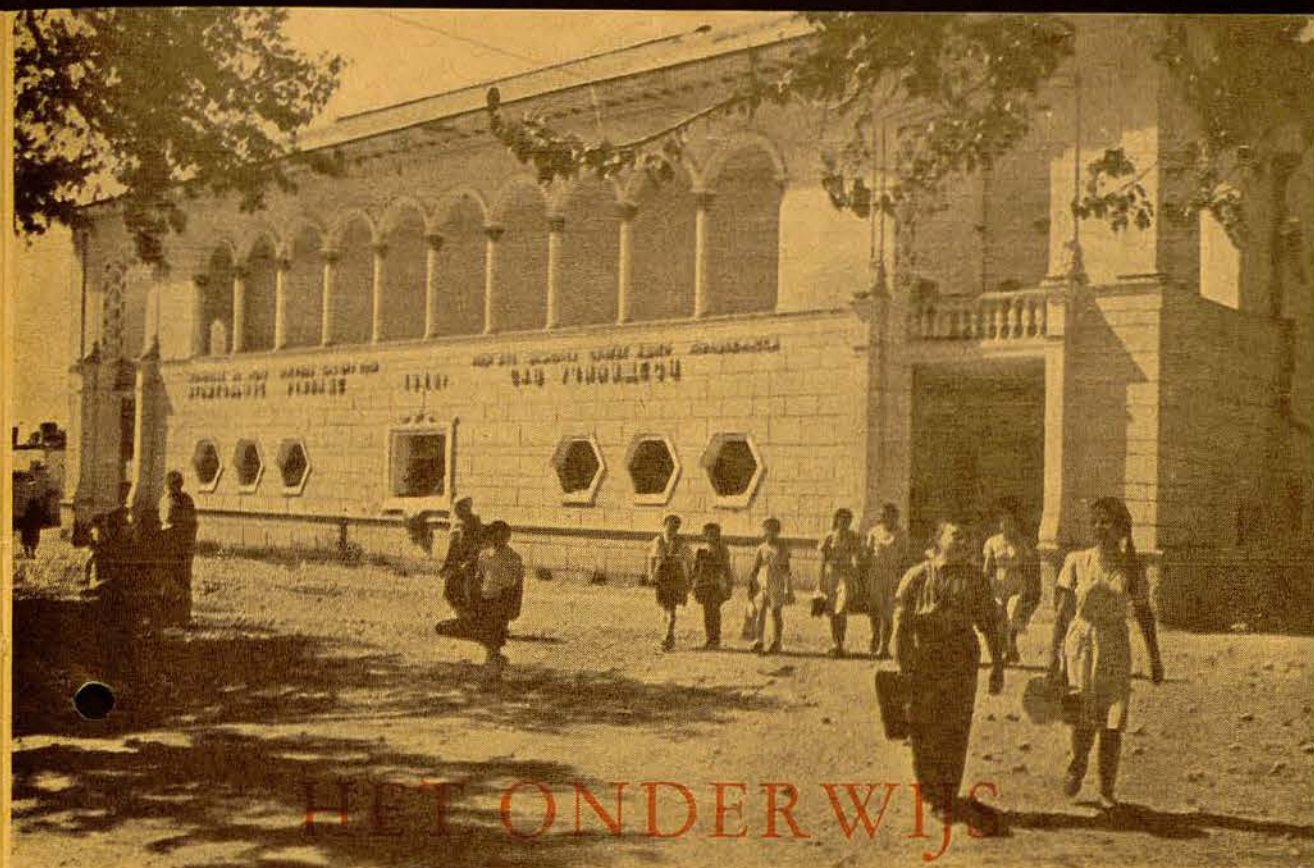
Het blijkt dus, dat in de Sowjet-Unie de grote betekenis van stadsvervoer per rail ook in de betrekkelijk kleine steden zeer duidelijk ingezien wordt. Resumerend komen wij dan ook tot de conclusie, dat het stadsvervoer in de U.S.S.R., in het bijzonder dat in de hoofdstad Moskou, een vergelijking met stadsvervoerbedrijven in andere landen ongetwijfeld met glans kan doorstaan.

K. C. SCHUYT

Kaart van het metro-net te Moskou. De ligging van de nieuwe ringbaan, waaraan op het ogenblik nog gewerkt wordt, is hierop met een stippellijn aangegeven.

Noot van de redactie: De belangstellende lezer wordt tevens verwezen naar het artikel „Metrobouw in Moskou“, dat in „NU“, no. 7-8, 1e Jaargang, heeft gestaan.

in de Sowjet-Unie

EEN van de belangrijkste hervormingen in de Sowjet-Unie is de invoering van een algemene leerplicht en het geven van onderwijs in de moedertaal van de verschillende nationaliteiten.

Er bestaan scholen voor jongens en meisjes, ook aparte jongensscholen. Maar alle onderwijsinstellingen zijn toegankelijk voor de burgers van verschillende nationaliteiten en er wordt geen onderscheid gemaakt tussen de beide sexen. De scholen staan niet op zichzelf; er is een nauw verband tussen vakbonden, ouderverenigingen, collectieve boerderijen, ondernemingen en de school.

Het voorbereidende onderwijs duurt van het derde tot het zevende jaar. Alleen al in de R.S.F.S.R. waren op 1 Jan. 1948 17.113 voorbereidende scholen, die zich niet slechts bezig houden met de geestelijke ontwikkeling van de leerlingen maar ook op alle mogelijke manieren voor hun gezondheid zorgen. De kinderen worden daar werkelijk voorbereid op het leven in de maatschappij, zij leren werken en met anderen samen zijn, zij wennen aan een grotere gemeenschap dan het gezin hun geven kan.

Op het ogenblik zijn er in de U.S.S.R. ongeveer 200.000 openbare lagere scholen met een leerlingenaantal van 30.000.000.

Deze L.S. bestaat uit een begin-cursus van vier jaar, daarna de onvolledige middelbare school met drie jaren en de volledige met nog drie jaar. Het programma is in het gehele land hetzelfde, zodat kinderen zonder moeite van de ene school naar een andere over kunnen gaan.

Er zijn scholen voor buitengewoon onderwijs waar blinde, doofstomme en andere kinderen met het een of andere gebrek hun opleiding krijgen. In deze scholen wordt bijzondere aandacht aan het leren van een vak besteed.

Voor jongens en meisjes, die al aan het werk zijn in de industrie of in de landbouw, zijn er avondscholen, die eveneens kosteloos onderwijs geven. Wanneer de leerlingen van dergelijke scholen een examen moeten afleggen, krijgen zij daarvoor vrij met behoud van hun loon.

Het onderwijssysteem in de S. U. omvat ook de kindertehuizen, waar ouderloze kinderen opgevoed worden op kosten van de staat. Meestal bezoeken deze kinderen een gewone school in de nabijheid van het tehuis.

Het voornaamste doel van het Sowjet-onderwijs is natuurlijk een algemene ontwikkeling op geestelijk, moreel en artistiek gebied. Maar daarnaast wordt er veel aan sport gedaan en de kinderen maken ook kennis met politieke ver-

schijnselen, geschiedenis en stromingen waarover zij, evenals hun tijdgenoten in andere landen, horen praten, maar die dikwijls te moeilijk zijn om zonder een systematische, wetenschappelijke uiteenzetting begrepen te worden.

De paedagogie is een belangrijke wetenschap in de S. U. Men is er zich daar van bewust, dat het nieuwe geslacht beter opgevoed moet worden dan het tot nu toe gebeurd is. Het hangt dus niet van de toevallige belangstelling van een leraar of onderwijzer af, of hij er iets van terecht brengt. Naast zijn vakstudie leert hij opvoeden en onderwijzen met behulp van al de wetenschappen, die daarbij te pas komen. Het kan in de S. U. niet voorkomen, dat iemand

en sommige natuurwetten in het dagelijkse leven toegepast.

De Sowjet-kinderen leren al vroeg, dat de wetenschap een houvast is, dat hun ontwikkeling nauw samenhangt met de groei van de techniek, de industrie en de landbouw. Een grote bewondering en eerbied voor kennis wordt hun ingeprent en hun leergierigheid wordt op alle manieren geprikkeld.

De school houdt er ook een aantal clubs op na, wetenschappelijke, technische, muziek-, toneel-, natuurhistorische verenigingen. Er worden debat-avonden georganiseerd over de meest uiteenlopende onderwerpen, er worden lezingen gehouden enz. In 1947-48 had de R.S.F.S.R. 621

De school in Iwanowo, die door de kinderen van Sjostakowitsj bezocht wordt.

De componist Dmifor Sjostakowitsj met zijn twee kinderen en zijn nichtje.

b.v. letteren of wiskunde gaat studeren en dan maar leraar wordt, omdat er geen andere mogelijkheid bestaat, ondanks het feit dat hij noch belangstelling noch aanleg heeft voor paedagogie. Ook dit is verkwisting van mensenmateriaal, waarvan zowel de leraar als zijn leerlingen het slachtoffer zijn.

Het programma van de scholen voor algemene ontwikkeling bestaat uit vier onderdelen: natuurwetenschappen, biologie, geschiedenis en filosofie. Onder het eerste vallen: chemie, natuur- en wiskunde; onder het tweede: plant- en dierkunde, anatomie, physiologie en de leer van de evolutie; onder het derde: geschiedenis, literatuur, Russisch en vreemde talen, aardrijkskunde; onder het vierde: logica en psychologie. Ook worden er cursussen gegeven in muziek en tekenen.

De lessen bestaan meestal uit theorie en praktijk. Botanica b.v. is niet alleen een bestudering van het leven der planten, maar de leerlingen werken in kwekerijen en tuinen. Bij de chemie en natuurkunde worden veel proeven genomen

kinderclubs, 289 werkplaatsen voor jonge technici, 189 verenigingen van jonge natuurvrienden, 84 kinderparken, 40 centra voor excursies, e.a.

En wat wij bij ons bij uitzondering kennen; er is in de S. U. een voortdurende samenwerking van school en gezin. In alle scholen zijn oudercommissies, die niet alleen voor de ouderavonden en feestelijkheden voor de kinderen zorgen, maar die geregeld contact houden met de onderwijzers om tot een eenheid in de opvoeding te komen. De ouders verschijnen dikwijls op school, wonen de lessen bij en omgekeerd is de onderwijzer(es) een welkome gast in het gezin van zijn (haar) leerlingen.

Evenals bij ons worden er ouderavonden georganiseerd, maar vele scholen houden er ook z.g. ouder-universiteiten op na, waar lezingen en cursussen over opvoedkunde, psychologie, hygiëne, kinderverzorging en andere onderwerpen gegeven worden.

Behalve dit uitgebreide netwerk van openbaar onderwijs en scholen voor algemene ontwikke-

ling (te vergelijken met onze avondscholen, volkshuizen en volksuniversiteiten) zijn er de vakscholen, handels- en fabrieksscholen. Deze instellingen staan onder het toezicht van het Ministerie van Arbeidsreserve. Iedereen, die de L.S. afgelopen heeft, kan zich hier laten inschrijven. De cursus duurt twee à drie jaar. Gedurende deze leertijd betaalt de staat het levensonderhoud van de leerlingen. Zij zijn te vergelijken met onze ambachts- en nijverheidsscholen.

Jongens en meisjes, die zeven jaar op school zijn geweest, op 14-jarige leeftijd dus, kunnen ook naar speciale middelbare scholen gaan, waar zij een opleiding voor een bepaald vak krijgen op theoretische grondslag. Een dergelijk instituut heeft een cursus van drie à vier jaar, de leerlingen zijn intern en krijgen een toelage. Na het eindexamen worden zij naar bedrijven of instellingen gezonden om praktisch werk te doen. Maar zij kunnen tegelijk verder gaan in hun vak door avondlessen en schriftelijke cursussen. Jonge meisjes of jonge mannen, die door willen studeren, kunnen naar een universiteit of academie gaan. In het schooljaar 1947-48 had de S. U. inrichtingen voor H. O. met een studentenaantal van 670.000, d.w.z. meer dan alle landen van Europa tezamen.

Dit H. O. en M. O. is niet geheel kosteloos, maar de staat betaalt het grootste deel van de kosten en er wordt door beurzen en toelagen gezorgd, dat iedereen die de wil en de capaciteiten daarvoor heeft, zijn studie kan voltooien. Het enorme verschil met het onderwijs in andere landen is, dat er in de S. U. gewerkt kan worden uit liefde voor het werk en niet alleen om geld te verdienen. Het spreekt toch vanzelf, dat iemand, die zich zonder zorg en met vrijheid van keuze aan zijn vak kan wijden, meer waard is dan de talloze jonge en oudere mensen in niet-socialistische landen, die één voor één afstand moeten doen van de illusies, die zij gekoesterd hebben.

I. P.

Het lied van de Taiga

Een nieuwe Russische muziekfilm

AAN de kunst wordt in de Sowjet-Unie met recht de eis gesteld, dat zij zich de problemen van de hedendaagse tijd bewust is. De kunst staat te midden van het volk. Het beginsel „de kunst om de kunst“, of „de kunst om het geld“, dat elders nog vrijwel oppermachtig geldt, is er vervangen door „de kunst door het volk voor het volk“. Dit wil zeggen, dat de kunstenaar op kunstzinnige wijze de gevoelens en gedachten van de hem omringende mensen en de problemen, waarmee zij worstelen, in zijn werk moet belichamen, dat hij zich niet slechts bepaalt tot een zuiver registreren van feiten, zoals heden in het Westen het existentialisme van Kierkegaard tot Sartre, een uitsluitend pessimistische negatieve levenshouding predikend.

Integendeel moet hij de problemen van zijn tijd manmoedig tegemoet treden, streven naar een oplossing. Het einddoel vrede en geluk voor de gehele mensheid moet hem steeds voor ogen zweven.

Deze lange inleiding is nodig, wil men de moderne Russische literatuur, muziek- en filmkunst begrijpen. De oorlogsproblemen waren bijvoorbeeld belichaamd in de meesterlijke novelle „De Ster“ van de jonge schrijver E. Kazakewitsj, de Leningrad-Symfonie van Sjostakowitsj, de verzetsfilm „De Regenboog“. Na oorlogse problemen worden behandeld in de groots opgezette roman „Geluk“ van P. Pawlenko, en ook aan de nieuwe Russische kleurenfilm „Het lied van de Taiga“ van de regisseur I. Pjir-jef ligt een brandend probleem ten grondslag. Hoe kunnen de invaliden van de laatste oorlog hun lichamelijke en vooral geestelijke wonden

Amons & Co.

- Zaandam
- Amsterdam
- Westzaan

TELEGRAMS: AMONS-ZAANDAM

Shipbrokers • Forwarding-agents

Brokers for the sale and purchase of ships
CONTRACTING OF NEWBUILDINGS

TELEPHONE: 3841

(THREE LINES)

te boven komen en hun plaats temidden van de maatschappij terugvinden?

De held van het verhaal, Andrej Balawlof, die zijn studie als pianist aan het conservatorium te Moskou onderbroken heeft om het vaderland aan het front te verdedigen, raakt in de strijd gewond, een lichte kwetsuur aan zijn linkerhand, voor de buitenwereld nauwelijks waarneembaar, voor hem de oorzaak van een diepe innerlijke tragedie. Hij voelt zijn muzikale loopbaan afgesneden, hij voelt zich losgerukt van al wat hem dierbaar was, zijn leraar, zijn studiegenoten van de hoogste klasse van het conservatorium, ja zelfs van zijn geliefde Natasja Malinina, een begaafde zangeres. De crisis komt, wanneer hij na zijn terugkeer van het front voor het eerst een uitvoering van het conservatorium in Moskou bijwoont. Zonder afscheid te nemen verlaat hij de zaal, ver, ver weg zal hij gaan... naar de sneeuwvelden van Siberië. Daar werkt hij als tekenaar voor een nieuw op te richten papierfabriek. In de Taiga vindt Andrej vrede met zichzelf. 's Avonds na het werk speelt hij accordeon in de eenvoudige maar gezellige club, waar de mensen uit de omgeving, de arbeiders, elkaar ontmoeten. Hij speelt en zingt er volksliederen en vindt met zijn kunst de weg tot de harten van zijn publiek, en hij beseft er hoe zeer de muziek aan een geestelijke behoefte van het volk tegemoet komt. Deze erkenning helpt hem de weg in de wereld van de kunst weer terug te vinden, echter niet als pianist, maar als componist. De indrukken, die hij in het verre Siberië opdoet, de scheppende kracht van het volk, de natuur in al haar pracht, inspireren Andrej tot een symfonisch oratorium „Lied van de Taiga”.

Aan het eind van de film beleeft de symfonie haar eerste uitvoering, door hemzelf geleid, weer

in de grote zaal van het Moskouse conservatorium. Hier bereikt ook de film zuiver filmisch gezien haar hoogtepunt, en hier is de visuele zeggingskracht het grootst. In een meeslepend rythme trekken de kleurrijke beelden voorbij, de Taiga-dorpjes hebben plaats gemaakt voor industriesteden. Boven de eeuwenoude woudreuzen uit torenen de fabrieksschoorstenen. De machtige hoogoven van Koeznetsk. De oliebronnen van Narym. Onafzienbare graanvelden en weiden...

Na afloop van het concert ontmoet Andrej zijn Natasja weer en tenslotte voert de Siberië-express een gelukkig paar met zich mee. De love-story, die aan het filmverhaal ten grondslag ligt, is betrekkelijk simpel en berust op de gebruikelijke misverstanden, die pas tegen het eind opgehelderd worden. Hierdoor heeft de regisseur Pirjef ook enige komische noten in de film weten te brengen, doch dit bepaalt toch meer de uiterlijke kant van de film.

Een essentieel element van het filmwerk is de muziek. We horen melodieën van Tsjaikowsky, Rachmaninow — wiens „vocalise” hier werkelijk gezongen wordt — Skrjabin, Liszt en Chopin, en daarnaast een rijkdom van Siberische volksliederen. Vaak vervangt ook de muziek het gesproken woord en zeker heeft de regisseur zich hierbij de periode van de grote stomme Russische film — „Potemkin”, „De Moeder”, voor ogen gehad. De beste kunstenaars hebben aan deze film meegewerkt. De componist Nikolaj Krjoekow schreef de Siberische symfonie, en de dichter Ilja Selwinsky verzorgde de begeleidende tekst. Behoeven we ons er nog over te verwonderen, dat deze film op het jongste filmfestival te Mariánské Lázně bekroond werd?

Drs. H. A. LAUWERIER

